

БҮРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрүүдэй Советэй орган

№ 297 (11591)

1967 оной
декабрин 23,
суббото

сэн 2 мүнгэн

СОВЕТ ХҮНЭЙ ОМОГОРХОЛ

...Ушагты,
атаархатгы —
Советскэ Союзай
эрхэтэнби!

Вл. МАЙКОВСКИИ

Аяар тэрэ үни хада, социализм байгуулгын, арадай ажахые хүгжөөлгын түрүүшын табан жэлэй үедэ бэшгэдэн шүлгэй эдэ мүнүүд мүнөөдэршье ухаала гээгээгүй, омог огсоомор зэдэлнэ. Эдэ үгнүүдэй суураан соогуур совет хүнэй баатаршалга, габьяа тухай магтаал соло дуудлана. Табиин үндэр дабаае, табин жэлэй хүнгэн бэняэ дабаан совет хүн тухай домог хүн түрэлтэнэй түүхын хууданда мүнхэрэн ороол.

Совет хүн! Шинни дабаагүй орьёл, шинни гатаалагүй далай, шинни нэгэлзэгүй отгоргой гэжэ үгы ёһотой. Дэлхэй дээрэ эгээл түрүүн социализмын үндэһе хүри табина, түрүүшын хирлиһе хэн ябалаа һэм? Совет хүн. Днепр, Ангар мурэнүүдэе хазаарлажа, дулин хүбүтэ тайга соо хото городуудые хэн бодхоогооб? Совет хүн. Хойно Мүлһэн далай дээгүүр һэтэ нидэжэ, Америкэ орохо зам түрүүн хэн нэгээ һэм? Совет хүн. Шэрүүн дайнал гал соогуур фашистүүдэе бута сохин, «хүрин тахалай» шүһата һабарһаа дэлхэйе хэн абарһаа? Совет хүн. Оройгүй шигээр ээнхлэн замбуулинда хэн түрүүн нидэн гараа һэм? Совет хүн. Дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахна, арадуудай хоорондын хани барисаан, харилсаа холбоо бэхжүүлхэ, ерэдүйн һайхан коммунизм байгуулха хэрэгтэ нангин хүбитана хэн оруулһанааб? Совет хүн. Тинмэл хадан совет хүн тухай магтаалай, омог оролохой үгнүүд зэдэлнэ, совет хүнүүдэй үргэһэн түгүүд дэлхэй дээгүүр һамилһана.

Совет хүнүүдэй омоггорхохо юмэн яһан олон бэ даа! Тингээл тэ совет хүн гэжэ Эхэ орондоо, түрэл арадтаа, Коммунист партидаа үнэн сэхэ, тэдэнэйгээ түлөө ами һанала, улаан шүһаа хээээдшье үгэхөөр бэлэн ха юм. Олохон жэшээнүүд эзнэниһе һайн гэршэлнэ.

...Эсгэ ороноо хамгаалгын дайин. Түрүүшын үдэрүүдтэ фашистүүдэй һабарта ороһон совет хүнүүд концлагернуудта зобооглоно. Тэдэнэй олонхын илалтын үдэрэе угтажа үрдингүй, дайсанай гарһаа унаа. Зариманиһы хэдшье хашуула зобоогшоо һаа, зориг, һайдал, эгилгээ хухарангүй, Эхэ орондоо үнэн сэхэ үлөө, Мэдэгдээгүй пөдэй шүлгэй мүнүүд һанаанда ороно. Тэрэ хүн түрэл Россидеа, Коммунист партидаа эгилгэн ябаа, үхэлэйшье нюурье харахадаа, Эхэ ороноо мартаагүй:

Шинни хуһануудай
Шэбэнэлдээ аалин шагнаһаа,
Сэгээн мурэнүүдэйи
Сэнхир долгиндо наадаһаа,
Ужам нугануудайи
Уйнартан байһые хараһаа
Бусахаб шамдаа, түрэл Россини!

Омог даа, совет хүн! Ямаршы бэрхшээл, хүндэ хүнээр зам совет хүнгэ һүрдүүлэгүй. Тэрэнэй харгыда саһа бороо, һалхи шуурган, ээлитэ мундэршье дайралдадаг. Хамаагүй, Илаад лэ тэрэ гараха.

...Тюмень—Сургут гөһөн харгын барилга. Вүтүү хүбшэ тайга, намаг һалхи газараар алхалдаһан баханануудай шэжэм утаһадай һаял тагатада байһан үе. Нэгэтэ һуни айхабтар ехэ шуурга һалхин буужа, шабын туморые таһа татаба. Аймшагтай ехэ усал боложо, олон хүнэй ами һанаанда аюул тохолоодог байба. Эгээл энэ үедэ тангидагүй хойр монгёр хубүүд үхэлһөө заахшые айнгүйгээр энэ утаһадай залгажа, аюлые усдахаба. Тэдэнэй нэрэе хоншые мэдэнгүй. Зүгөөр тэдэнэй үндэр нэрэнь—совет хүн!

Совет юрын хүнүүд. Аанам таладаа алтан тариа ургуулжа, адуу малаа үдхэжэ яһан хүнүүд. Хооһон дайдаа завод, фабрикануудые бодооно байһан баатарнууд. Эдэнэр тухай магтаал соло, шүлгэ, поэма, повесть, романууд бошгэдэнэ. Иимэл габьяатанай хүсөөр, оролдгоор шэлэ һайхан байдал түбхинэнэ, тэдэнэй ашаар арад зонийнай зол жаргал батажана.

СССР-эй Верховно Советэй элжээтэ сесси дээрэ абтанан шиндхэринүүд бүхэ дэлхэйи арадуудые басуулна. Эзнэний юуб гэхэдэ, национальна дохотой түргэнөөр дээшлэнхэй (түсбэтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэл соо 14 процентээр дээшлээ, 1970 оной үеэр 34 процентээр ехэ болохо ёһотой) ашаар арад зоний ажабайдалай бүхэе шухала һалбаринууд хусан түгэдээрөөр хүгжэнэ. 1968 оной январин нэгэнһөө олохон бүлгын, илангаа бага салантай хүдэлмэришэд, алба хаагшудай салин нилээд дээшлэхэнэ. Ушоо хоёр жэл болоод байхалда (табан жэлэй һүүлшын жэлдэ), хүдэлмэришэ хүн бүхэнэй һарын дундуур салин 115 түхэржэ болохо. Эзнэний гайхамжыг даһилта гэршэл. Энэ хадаа совет хүнүүдэй һайнаар ажалтанай, олоной хэрэгэй түлөө үнэн сэхээр оролдоһоной ашаар ерэн илалта мүн лэ.

Совет хүнүүд хани нүхэдөө орхидоггүй. Тэдэнэй аюлдаа гу, али бэрхшээлдэ ороод байбал, ходоодоо туһалдаг. 1937 оной Испани. Энэ оройной хуулига засагай түлөө тэмсэһэн патриотуудта хэн түрүүн туһалаа һэм? Совет хүнүүд. Мүнөө холын джунги. Вьетнамад номгон бэшэ. В-62 түхэлэй самолетууд олон тонно бомбонуудые шатгалалай, американска авиансөөлүд дээрнээ үхэл саһаһаа нидэнэ. Вьетнамад шүһата дай болонго. Вьетнамай баатар сэргээтэй совет хүнүүд туһалаа, тэдэнэй тэмсэлэе дамжинэ. Байхан Хяатгын аймагай Хуаэрин совхозой комсомолшуд хамтынгаа суртал дээрэ ехэ һайн һайхан тогтоол гаргаа. Тэдэнэр Вьетнамай патриотуудта эльгээгдэхэ туһаламжын жасада өөһдөнгөө нэгэ үдэрэй салин оруулха гэжэ шиндэ. Иимэ жэшэ олон.

Совет хүнүүдэй түрүү зэргэдэ Буряадайнай амалшад ябалһана. Тэдэнэр Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй оие нэрэтай түрэтгөөр урлаа, ажалай үндэр амжалта, илалтануудые суйһаа. Мүнөө тэдэнэр «Табан жэлэй түсбөе болзоһоон урид дүүргэ» гэһэн урлаа баяртайлаа угтан абаа. Кабансын аймагай, Мухар-Шабарэй Сүлгийн совхозой, Хяатгын аймагай Ролжуровой тэрэмжэтэ колхозой, Улаан-Удын һарин эмбэн фабрикин коллективүүд Москва, Ленинград хотонуудай амалшадай гарһан эрбэн үхэлэй дэмжэн, табан жэлэе болзоһоон урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ эхилээ.

Мүнөө республиканый бүгэ бүхэнһөө баяртай мэдээлэлүүд орождо байна. Табан жэлэй хоёрдоһон жэлэй түсбөе болзоһоон урид дүүргэжэ. 1968 онойхоор амалшад байһан хүнүүд олон даа. Ажал хэрэгэйгээ уршигшад, ажабайдалайгаа ариун һайхалда тэдэнэ омогтой. Табан жэлэй түсбөе болзоһоон урид дүүргэжэ, коммунизм байгуулхые бүри хурдалдаха байһанада тэдэнэр бүри ехэ омогтой.

Совет хүнэй габьяа, баатаршалга, үдэр бүрин амжалта, илалта тухай магтаал соло дуудыт, хүнүүд! Үндэр нэрэтэ совет хүн мандаг лэ!

Нүхэр Л. И. Брежнев Киев ошобо

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Украин ССР-эй табан жэлэй ойдо зоруулагдан байртай һайндэртэ хабаадаһын тула Киев ошехоо декабрин 21-дэ Москваһаа мордоо.

(ТАСС).

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР И. К. КУЛИКЫЕ БҮРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭН ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭН ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахыда олон удаан жэлдэ һайнаар хүдэлмэришэ түлөө, 60 һаһа гүйсэһэнэйи дашарамдуулан, Хяатгын хүдөө ажалын управлениин главна агроном

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Уда, Советүүдэй байһан, 1967 оной декабрин 22.

БЭШҮҮРЭЙ СААХАР

Буряада оромнай амтан эдэ—саахар үйлдэбэрилдэг болоһоор үннэй. Ойн байртай жэлдэ Бэшүүрэй заводой коллектив һайнаар амалһаа, 17.000 центнер саахар гаргахэ түсбөе мүнөө дүүргэжэ. Жэлэй һүүл болотор түсбөе гадуур 2000 центнер. 1968 оной январьда үшөө 2000 центнер саахар Эхэ орондоо үгэхөөр тэдэнэр шиндэнхэй.

Н. СКУВАРЕНКО.

1.000.000-доху МАШИНА

Улаан-Удын авиационно заводой коллектив үсгэгдээр хубсаһа угаадаг нэгэ миллиондоху машина бүтээбэ.

Машина бүтээгшэд һара, жэл бүхэндэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Нёдондо даабаринаа гадуур 3 мянган машина бүтээгдэ һэн. Энэ жэлэй түсбөһөө гадуур 1000 машина хэгдэ.

Аяар нэгэ миллион совет бүлэ нимэ машина абажа, гэрэйнгээ ажал хүнгэдхэһэн байна. Конструкторнууд Шамов, Ведерников, Бурмистров хубсаһа угаадаг машина нарижуулан һайжаруула гэжэ ехэ оролдог гаргана. «Белка-3» машина наймаанда гүйсэ-

тэй. Братск, Армавир, Ленинград, Новоалтайск—хамта дээрээ 20 гаран городуудта энэ машина эльгээгдэнэ.

Үсгэгдээр хоёр халаанай митинг заводто үнгэргэгдөө. Заводой дирекци, нийтын организацинуудай, цехүүдэй түлөөлэгшэд машина бүтээгшэдые амарһаала.

1000000 гэгһэн тоонь үнгэтэ шэрээр, машина сагаан шэрээр будагдана. Энэ машина бэлэг болгоһон шэрэгшэ Минай Прокопьевич Ефимовтэ баруулагдаа. Үшөө нэгэ машинаар газаргатууһан Людмила Васильевна Протасова шагнала. Тэрэ машиннын тоонь 1000001-дэхи байха юм.

Б. АМБУШЕВИЧ.

Улаан-Удын ноһоо угаадаг фабринын хүдэлмэришэн В. Н. Тумашов уралан нарижуулгын олон дурадалхалуудые оруулна. Энэ жэлдэ тэрэнэй оруулан дурадалхалууд үйлдэбэридэ нэбэрүүлэгдэнэ, 1935 түхэрэгэй амалта хэгдэ. Үннэй амалшан нүхэр Тумашов ерөнһөө дүй дуршлые сугтаа амалладаг нүхэдэ дамжуулан үгэдэг. Тэрэ мүнөө фабрикынгаа техникчез һуралсалай жүрүгэ хүтэлбэрлинэ. Зураг дээрэ: В. Н. Тумашов лабораторида амалһаа байна.

Э. ЛАПШАЙ фото.

„САЙЛАГТЫ“

Уданшөгүй үглэнэй һаали дүүрбэ. Тэдэ һаалишад гэр гэртэ ошохобэ яарабагүй.

Юундэ?..

Ферингэс улаан булан соо булталаа сугларса, ногоон сай амтархан уужа һууһыһе харахалда, үнэхөөрөөшье «шүлһөө һай-

руулаар» бэлэй. Тонһон, хилэман, сахыһе хэлхэдэ, үглөнэй сайлалгада хэрэгтэй бүхы юмһон стоп дээрэ табидаһанхай.

— Одоошье гоё болоо даа. Сайгаа садатараа угаадиһал, удын эдэлгэн болотор жэншэдгүй ажаллаха аргатай бшуубди,—гэ-

жэ ахалагша һаалишан Раиса Овчинникова омоггорхонги.

Һаяын үдэрнүүдтэ колхозой бүхы фермын һаалишад мүн баһа түлөөлөгшөгөөр сайлаха юм.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Мухар-Шабарэй «Забайналет» колхоз.

МАНАЙХИД ШАЛГАРБА

Уран гоёор уншагшадый зональна харалга-конкурс Владивостого боложо дүүрбэ. Тэрэндэ Сибирин болон Алас-Дурнын республиканиуд болон областниудай эгээл бэрхээр уншагшад хабаадалһаа. Тэдэнэй дундаһаа манай республикаһаа ошонон уншагшад шалгарһан байна.

Өөрингөө зохиһон «Наймаажанай хөөрөөн» гэжэ расска-монологые уншанан Хэжэнгийн дунда тургуулин багша В. С. Мункин эрхимлэжэ, жүрин шиндхэ-бэрээр Бүхэроссин уран һайханай бүлгэмэй харалгын лауреадай дипломоор шагнагдаа.

Тинхэлэ А. Шалимов мүн лэ лауреат болоһон, П. Балтаев нэгэдэхэ зэргын дипломоор шагнагданан байна. А. СОДНОМОВ.

ТУҢАЛАМЖЫН ЖАСАДА

Лрунын ажалшад тэмсэжэ байгаа вьетнам арадта туһалха жасада өөһдөнгөө хубитые оруулжа байна. Нарһатын совхозой 3-даху отделениин хүдэлмэришэд вьетнам арадтай һаналаа нэгэдэлгын долоон хотогто оролсожо, 200 түхэржэ мүнгэ суглууда. Иимэ хэмжэе абууһанууд аймагай бүхы ажахынуудта абуулагдажа байха юм.

Нарһатын дунда һургуулида пионерүүд сугларжа, «Вьетнам, билэ шамтайбди» гэжэ мэдүүлбэ. Улаан Э. Будаева, Ж. Ринчинов

гэгшэд шүлгэ уншаа. Волода Бубеев «Женья» гэжэ дуу дуулаа.

Һууларнь һурагшадый хоёр «Вьетнам, билэ шамтайбди» гэжэ дуу дуулаһан байна. Концертын һуулар Вьетнам тухай андхан нүхэр В. Бубеев хээ. Классей хүтэлбэрлэгшэ нүхэр Н. С. Семенов Вьетнамай географическэ байдал тухай һурагшадта хөөрөжэ үгэбэ.

Һургуулиин 5-даху классай һурагшад тэмсэжэ байгаа Вьетнамай үхибүүдтэ бэшгэ бэлэхэ гэжэ шиндэ.

М. ЯКОВЛЕВ.

Улаан-Удын ноһоо угаадаг фабринын хүдэлмэришэн В. Н. Тумашов уралан нарижуулгын олон дурадалхалуудые оруулна. Энэ жэлдэ тэрэнэй оруулан дурадалхалууд үйлдэбэридэ нэбэрүүлэгдэнэ, 1935 түхэрэгэй амалта хэгдэ. Үннэй амалшан нүхэр Тумашов ерөнһөө дүй дуршлые сугтаа амалладаг нүхэдэ дамжуулан үгэдэг. Тэрэ мүнөө фабрикынгаа техникчез һуралсалай жүрүгэ хүтэлбэрлинэ. Зураг дээрэ: В. Н. Тумашов лабораторида амалһаа байна.

Э. ЛАПШАЙ фото.

МОСКВАҺАА
Криворожнин металлургуудай вахта
Лениншэй нэрэмжэтэ металлургиячесна заводой нэгэдэхэ кислородно-конверторнэ цехэй Владимир Сердюгов даадаг булад хайлуулагшадый бригада декабрин 21-дэ түсбөһөө гадуур 150 тонно булад гаргаба. (ТАСС)

Жэлэйнгээ түсэб болзоһоо урид дүүргэбэ

Москвагай хүдэлмэришэд, индустриүүд, техникууд ба алба хаагшад Агууехэ Октябрийн социаль революциин 50 жэлэй ойи хүндэлэлэй социаль мурьсөө үр-сэвэр дэлгэрүүлһэнэй үндэһөөр үйлдэбэриин ехэ амжалтануудые туйлаа.

Москвагай промышленность 1967 онойнгоо түсбөһөө болзоһоон урид—декабрин 21-дэ дүүргэбэ.

Октябрийн 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, СССР-эй Министрууд-

дэй Советэй гаргааша уряагаар зоригжонон Москвагай ажалшад табан жэлэйнгээ түсбөе болзоһоон урид—1970 оной ноябрийн 7 болотор дүүргэхын түлөө, продукциин шаанар һайжаруулхын, ажалай бүтээсэ дээшлүүлхын түлөө социаль мурьсөө үргэ-нөөр дэлгэрүүлжэ байна. Ниндэл хотын ажалшад Советскэ Союзай экономикачесна хуэс шадалые саашандаа улам хүтжөөһын түлөө, манай орон дотор коммунизм байгуулхын түлөө арад бүгэдын тэмсэлд оруулдаг хубитана улам арьбадхана.

Ажаһуудалай индустри—комсомолой анхаралда

МОСКВА. (ТАСС). Худалдаа наймаачай, ажаһуудалай хэрэглэмэ хангада, пассажирска транспорттын ба хэлхэ холбооной залуу хүдэлмэришэдэй бүхэсоноа нэгэдэхэ слёт декабрин 21-дэ Кремльдэхи Съездиүүдэй ордон соо нэгдэбэ.

Слётдэй президиумдэ улад зоний

ажаһуудалай хэрэглэмэ хангада албанай эрхим түлөөлөгшэд, комсомой эрхмэтэд, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретариүүд, КПСС-эй ЦК-гай, министрствэнууд болон албан зургаануудай хариусалгата хүдэлмэришэд, ажаһуудалай хэрэглэмэ хангада албанай солото хүнүүд һууна.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. Г. КАЛМЫКОВАЕ БҮРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭН ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна, совет органуудта олон жэл, һайнаар хүдэлмэришэ түлөө, 50 һаһаа гүйсэһэнэйи дашарамдуулан, Улаан-Уда городой Октябрыска районой ажалшадый депутатуудай

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Уда, Советүүдэй байһан, 1967 оной декабрин 22.

Нефть дамжуулдаг шэнэ худал

Прага, (ТАСС). Чехословакияны газар дээрэ туркшэй дайнаа дүүргээгүй һаан, өөһдөнгөө дахуулуудайнгаа сэрэгүүдые Урда Вьетнамаа гаргаагүй һаан, Урда Вьетнамады сэрэгэй баазануудта усдаагүй һаан, өөһдөнгөө дотоодын хэрэгүүдые гадаадынхидай хамааралгүйгөөр өөһдөө шидхэхэ арга Урда Вьетнамай арад зондо олгоогүй һаан, вьетнам арад түсэ илалта туйлаха хүртээр буюу барин тэмсэхээр шиндэнхэй гэжэ Урда Вьетнамые сүлөөлжэ Национальн фронтин ЦК-гай Президиумэй түрүүлэгшэ Нгуен Хуы Тхо мэдүүлбэ.

Һая болотор үргэлжэлһэн хура бороотой үедэ сүлөөлэлгын арми американска ба дахууд сэрэгүүдэй сэрэгэй баазануудта, провинцинуудай түб хотонууд-

Виньлиндэ унаагаада

ХАНОН. (ТАСС). Вьетнамай арадай армин зенитүүд деми-литризовано зонихоо хонгур байдаг Виньлиндин районод декабрин 20-до американска «В-52» гэжэ хоёр бомбардировщицые унагагса.

Сохиолтоёо улам шангадхана

ХАНОН (ТАСС). Американска империалистүүдэй ээрхэг туркшэй дайнаа дүүргээгүй һаан, өөһдөнгөө сэрэгүүдые, дахуулуудайнгаа сэрэгүүдые Урда Вьетнамаа гаргаагүй һаан, Урда Вьетнамады сэрэгэй баазануудта усдаагүй һаан, өөһдөнгөө дотоодын хэрэгүүдые гадаадынхидай хамааралгүйгөөр өөһдөө шидхэхэ арга Урда Вьетнамай арад зондо олгоогүй һаан, вьетнам арад түсэ илалта туйлаха хүртээр буюу барин тэмсэхээр шиндэнхэй гэжэ Урда Вьетнамые сүлөөлжэ Национальн фронтин ЦК-гай Президиумэй түрүүлэгшэ Нгуен Хуы Тхо мэдүүлбэ.

Һая болотор үргэлжэлһэн хура бороотой үедэ сүлөөлэлгын арми американска ба дахууд сэрэгүүдэй сэрэгэй баазануудта, провинцинуудай түб хотонууд-

та хэдэн дахин довтолгоонуудые хэһэн байна. Байгша оной майһаа сентябрь хүртээр Урда Вьетнамай партиоудуд дайсанай 143 мянган солдат ба офицернуудые алаһан гу, шархатууһан. Энэ тоодо 63400 американсүүд ороно. Газар дээрэ 1400 самолет буудагдажа унаагаданан гу, үгы хөгдөн, сэрэгэй 2 мянга шаху автомашина, мүн 1200 танк ба хуягта машинанууд һандаагданан байгаа.

Бороогүй үеын эхлэлһэйе хойшо сүлөөлэлгын арми дайсанай дуршлые булгагад, американска будимгаргагад ба төрөной дахуулуудтай хатуу шанга байдалуудые хэжэ, бороогүй түрүүшын хоёр һарын турша соо дайсанай 40 мянга гаран солдадые тэрэ тоодо американска 20 мянга гаран солдадые, үгы хээ.

КНДР-тэ эсэргүү хорото ябуулга хэгдэнээр

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Уридшад һануулгын хэдэн дахин хэгдэнээр байһыла, американска империалистүүд Корейн Арадай Демократическа Республинда эсэргүү хорото балмад ябуулга хэгдэнээр үргэлжэлһөөр гэжэ «Минчжу Чо-

сон» газетэ декабрин 21-дэ бэшэ. Тус газетын мэдээлэлһэй ёһоор, тагнуул хэжэ зоригтотой 500 гаран загнаһадай ба загнаһадай туһалд болгодоһон эрхэгтэ судлагууд сэрэгэй корабльнуудай хангалта дору Япон далай соохи

Чанчжон портоһо хойгуур КНДР-ий харьяата уһа руу декабрин 20-до ороһон байна. Корейн арадай армин подразделенинүүд тагнуулшад судлагууд туһаа зохихо хэмжээ абаа гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

ҮНДЭР ШАГНАЛ ХАЙРА

АЛБАНАЙНГАА УЯЛГЫЕ ЭРХИМ КАННААР ДҮҮРГЭЭНИЙ ТҮӨӨ, ГЭМТЭ ЯБАДАЛТАН ТӨМСӨХЭ ТАЛААР ГАБЬЯТАН БАЙНААН ТҮӨӨ СССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ 1967 ОНОЙ НОЯБРИН 4-НЭЙ УКАЗААР ЦИМЭ ХҮНҮҮД СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ОРДЕНУУД, МЕДАЛЫНУДААР ШАГНАГДАА.

БҮРЯАДАЙ АССР-ҺЭЭ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

1. Милициин майор Пилипон Иван Алексеевич.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

1. Дотоодын албанай подполковник Эрдэнеев Даши Ринчин-Доржиевич

УЛААН ОДОНОЙ ОРДЕНООР

1. Милициин старшина Кириллов Петр Демьянович.

2. Милициин майор Мосоров Алексей Николаевич.

3. Милициин полковник Перепанов Сергей Семенович.

4. Милициин подполковник Тимофеев Федор Филиппович.

2. Милициин ахалагша лейтенант Ерофеев Епифанович

3. Милициин полковник Норбоев Найдан Норбоевич.

4. Дотоодын албанай подполковник Тихонов Анатолий Андреевич.

ХАРЮУСАЛГА, ЭРИЛТЭ, ЭДЭВХИ ҮҮСХЭЛ

ДЭЭД ЮРӨӨГӨЙ НҮЭЙ-ГОВАРГА Формы колхозын тус тусхондоо ялалтын хоног, тагаранг байдаг юм. Хэвч тингэбшье хаань, хааншан Дулма Жамбаловна Цырендоржиева энд хүдэлж, нягтажтайр нэлээт үнэнхэй. Олон жилдээ нэгэ газарта, нэгэ хүдэлмэридэ ябахада төрөөндө дадан, мэргэжлэриний яха аргагүй. Тэрэнийнхэ арсамагүй. Гэбшье коммунист нэрэ зэргэтэй нэн тулалда Дулма Жамбаловна нүхэлэйнгөө, партийна организацитай байханаа эгээл шуухалаа тоолоогч мэдэн юм.

Коммунист хааншан Цырендоржиева хамагша ехэ нү хаада, хэвч хүдэлмэрингөө хэмжээгээр байдалаа тингэ бэлээ ахигдаахилангүй юм. Зүүгөөр ганса өөрингөө амжалтаар хангалтагуй хүн. Булгадаа, бүхэл коллективээрээд хэвч хүдэлж гэжэ ехэл оролддог, ямар нэгэн арга бэлэн, оюун ухаагаа гүйлгэжэ байдагараа онсо илгарал шуу.

Нэгдөндө үбэл нэн. Нү хаагшаа яажа дээшлүүлэхэньб гөхөн хөөрөлдөн болоо. Тингээ нү ехээр хааншанга хажуугаар тэрэнийнхэ шарайр хайраруула тухай асуудал Дулма Жамбаловна таба. Тээ хааншан нүхэй сөөр байхын тулд тэмсэл хада ферман байра байдалы, хааншангай ажгуулахыа бүхэ дээрнэ болбосон, ариг сөөр болгогч эрилтэтэй нягта холбоотой байна ха юм. Энэ хааар ферма дээрэ дугагдахад ялаа олон нэн. Эзлэниг усаахаа талар хэмжээ абадхынь нүхэр Цырендоржиева отделецени даалгана нүхэр Чагурова, партийна эхнэ организацитай секретарь нүхэр Дамбаева хандла бэлэй. Тэдэньшье толгойгоо ёһоор үргэжэ үгөөгүй. Тингэ байханаа ахалгаша хааншанга колхозойнгоо парткомдо сэхэ онхоо баатай болоо нэн.

Коммунистын үүсхэлэн ариг шууд оролддог, хүсөөн хэрэгшэйн үрэ дүн хайн харуулагдаа. Коллективэй хүдэлмэридэ ажалтай шэнэ дүй дуншяа нэбтэрүүлгэжэ, хүн бүхэнэй харюусалга шагнаажа эхилээ нэн. Октябрийн революциин 50 жэлэй ойн хүдэлмэридэ абахан социализм уяагша хүсөөнхэ хүргэхын тула бүхэ арга боломжөө эсүүхээ хэрэгтэй байгаа ха юм. Энэ тэмсэлы ахалгаша хааншанга, коммунист Дулма Жамбаловна өөрингөө үнэн сэдхэлээр харюусалга дорно абахан байна.

Энэ фермын коллективэй амжалтаар арьбан дэлгэр. 1967 ондо нү хааха, гурван худалдаа жэлэй тусгэ аяар гурван наара ур дүүргэбшүү. Тингээтээ хамта шарынхы нилээд хайраруулан, өөринхэ үнэсэн ялхан хямдаруулаа. Агууехэ Октябрийн революциин 50 жэлэй ойн баярай байхыгээ тэмдэглэхэ үелэ эндэхэ хааншанг үнэн бүриһөө нү хаалгы дунда зэргээр нэгдөндөнэй энэ үеэн байдалтай сацуулбал, 880 килограммаар дээшлүүлээд байгаа. 880 килограмм! Нимэ үрэ дүн туйлаһан коллектив бүхэ Сэлэнгийн аймга соо үгы.

Ияршье хүдэлмэри хүнэйл хүүсөөр бүтээгдээг ха юм даа. Хэдмшье хайн үнээтэй бай, тэрэни хэвч шадаха хүнэй үгы наа, юмзон хосороо бшуу. Тингээтээ хааншанг тухайгаа хангалтаа табижа, хооо нургажа байха хэрэгтэй, — гэжэ Дулма Жамбаловна намда хөөрөө нэн.

Энэ жэшэ эндэ минин онсолон, дэлгэрэнгүйгээр дурдхан ушарын хада Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой хамтын хэрэгтэй түлөө коммунист бүхэнэй харюусалгы дээшлүүлэхын тула горитой оролддог гаргажа байдыг харуулаа эрилтог табигдана. Коммунист бүхэн дадан хэрэгтөө эзэн ёһоор, харюусалга хэсэгтэйгээр ханддаг, олонжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролддог байбал, бүхн рүүмэн уршаштай байханы дамжагуй бшуу. Нимэ эрилтэ партины Уставшы табигдаг гэжэ. Эндэ эрилтыг бөөдүүлэн, тус арслын партком, отделецени партийна эхнэ организацитай үнэрэнгөө тоосотго үелэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри абуулан болоо.

Энэ колхоздо коммунист Жамсо Лодевич Цыденпилев шофероор хүдэлдэг юм. Ажалша бэрхэ хүн гэжэ нотатгаа угса суурхалан хүн. Таржа

хурялын хадуу, хаан ахилхээ Жамсо Лодевич жэл бүхэндэ комбайн жолооддог. Энэ жэлдшье бахан комбайндаа нуужа, аяар зургаан комбайндаа бүридхөн дайшалгы бүлэгы дээжэ, тарьян «далай» дундуур таваржа ороһон юм. Талын хэрэглэн, сохижо гараһан байна. Тингээтээ комбайнуудаа бүтээсэ ехэтэйгөө ашаглажа, эгээл богонхон болгоор таряага хэвчэ, сохижо дүүргөө. Шанар эрхэн.

Комбайнер Михаил Ковалевский, хааншан Социалист Ажалтай Герой Пылжит Жалсанова, хоншон Бутыт Ванзракчиева, луговол Балдан Тубаев болон бүхэл хэдэн олон коммунистууд нимэл аша габыаатайгаар хүдэлдэг коммунистууд.

— Юрөөдө, коммунистуудай гайшаг ажалай, эдэбхи үүсхэлтэ эрмэлдэлэй, үнэн сэхэ тэмсэлтэй ашаарла Октябрийн революциин 50 жэлэй ойн хэвчэ тэмсэлтэйгээ ехэ амжалтаар угтаа гэжэ. Гүрөөдө 13 мянга гаран центер ороһоо худалдаадын. Нү, маха, ноһоо тушааха жэлэй түсөө болзоһоо урид дүүргэжэ. Тэрэнийнхэ түлөө хэтээдэ хадагалжа байхаар РСФСР-эй Министруудай Советэй, Верховно Советэй Президиумай, ВПСЦ-эй дурасхалтай Улаан тугаар шагнаажа ха юмбибди, — гэжэ колхозой парткомой секретарь Ц. Ц. Галсанов хөөрөнэ.

Унхөөрөөшье, коммунистуудай үүргэ, тэмсэлтэй үйлдэбэрдэ үзүүлэн нүдөө аргагүй ехэ. Тус ажалын партина организацитай бүридэлээ 101 коммунист ородог. Тэдэний гурбаншье хоёр хуби колхозой үйлдэбэрин гол халбаринууд дээрэ хүдэлжэ байдаг. Гална партком хада ажал даалг тула шатын кадринууд бэлэхэл дунда халуунаар анхардагын, тэзэниг зөөвөр хүмүүжүүжэ, мэргэжэл шадабаринхэ хараада абан, тушаал үгээжэ байханаа нургаал боломоор. Тингээтээ хамта даалан хүдэлмэридэ харюусалгагүйгөөр ханддаг зарим коммунистуудта шагна эрилтэ табижа шадна. Жэшээ, 4-дэхэ отделецени бригадираар нэгэ үе нүхэр Цырендоржиева ороһоо худалдаа бисарайханөөр худалдааны отделецени партийна суглаан дээрэ тэрэний тоосго шагнаба. Коммунистууд нургаал боломоор олон юмжэ тэрээлдэ хэлээ, тушааха, залан залхаа гэжэ ялаашье оролдоо. Хэды тингэбшье хаанш тэрэнийнхэ үрэ тараагүй. Саг олоо л архадахада шадамар энэ нүхэршье тушаалдаань буулгажа, кэри хүдэлмэридэ табиһан юм.

Коммунист хүн гансал даалан юмжээ харюусалга абаха зэргэтэй бэшэ. Тэрэ колхозойнгоо бүхэн байдал тушаа хангалтаа зөбхөө, дуту дунда эдэбхитэй ушараа хаань, дари хүүдөө ажалы байгуулаха, соёл кулхарын революци хэжэ, бүхн ныгтын харилсаануудыг социализм ёһоор хуулилан шивдхэхэ — эдэ бүгэдэ хада дайнар эхэ оройной уужам үргэн тала дайнар дэлгэрхэн социализмын түлөө асарг ехэ тэмсэлтэй шивдхэхэ, гол шилжэлүүд нэн. Гэбшье манай оройной эрхэ байдалта энэ тэмсэлы ангийн дайсалтай, зөбсөгэмэл контрреволюциитай, интервенциитай шүүрэн шагна байдалаануудта хэжэ ушартай болодог бэлэй.

Манай социализм революцида протектаридай диктатурын шуухала орган хэрэгтэй болоо нэн гэбэл, Лениней түүгөөр хэлэхэдэ, үзэсгэншээлэй харюусалгагүйгээр ханддаг зарим коммунистууд хэжэ бэлэй.

Ц. БАЛДАНОВ.

СОВЕТ ЭХЭ ОРОНОЙ АЮУЛГҮЙЕ САХИН ХАМГААЛГЫН ТАБИН ЖЭЛЭЙ ЖАГСААЛ!

СССР-эй Министруудай Советэй дэргэдэхэ, Гүрэнэй аюулгүе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ Ю. В. АНДРОПОВОЙ элдхэлнээ

Гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай ВПСЦ-эй Центральна Комитетэй, СССР-эй Верховно Советэй Президиумай, Министруудай Советэй эльчөөн амаршалы билэ Бугахан гүн сэдхэлтэй баяр баясалтай үзүхэб. КГБ-гэй олон хүдэлмэридэ Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудар шагшаа ушар чекистнуудай организацитай хүдэлмэриг үнэрөөр сөгнөөнэй гэжэ мүн лэ болоо. Эгигэл найдабаринхэ түлөө, манай хүдэлмэриг үнэрөөр сөгнөөнэй түүдөө партида, Советскэ правительствода гүрэнэй аюулгүе сахиха хүдэлмэридэ гүрэнэй үзэсгэншээлэй орденууд баяр хүргэжэ, манай агууехэ Эхэ оройной үмэн өөрингөө уяагыг дүүргэхын тула совет чекистнууд хүсэ шадлаа гамнахагүй гэжэ баталхыни зүбөөгтэй!

Бүхн дэлхэйн түүхээ, гээд элдхэлнээ үзгээ үргэлжүүлнэ. 1967 он онсо илгартай жэл хоодоо байха, энэ жэл хада хүн туралтын шэнэ, коммунист шатын эхнэ тэмдэглэһэн Октябрийн революциин 50 жэлэй ойн жэл мүн болоо.

Мүнөө оршожо байһан жэл хэдэ хэдэн гайхамшагта ойн жэл мүн. Гайхамшагта ой бүхэн Совет гүрэнэй байгуулалтын түүхэлэе шуухалаа нурхэ эзэлдэг юм. Манай милициин, совет сүүдэй 50 жэлэй ойн нүүдээр, мүнөөнэр гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай 50 жэлэй ой тэмдэглэгдэжэ байна; хоёр нара болоо Бизэнь манай баатар Совет Армиин найдыгэ тэмдэглэжэ байхана.

Совет гүрэнэй түүхын эдэ алдартай ойнүүд хоорондоо нягта холбоотой, гүнзгий уршаартай үйлэ хэрэгшэ уршаартай үйлэ хэрэгшэ юм. Залуу Совет засаг хада байгуулагдаһан туршынхэ үзэсгэншээ эхилжэ, дэлхэй дээрэ туршын хүдэлмэридэ болон тарьяншээлэй талаа түгэс революциин туйлаһануудыг хамгаалан бэхжигч захиргаануудыг байгуулаа эхилээ нэн.

Совет арад баатаршалтын зам гаргалан гараа. Тэрэнтэй суг хамта, мүн гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай энэ замыг гаргалан байна. 1917 ойн декабрийн 20-до Владимир Ильич Лениней үүсхэлээр контрреволюциитай, саботажтай тэмсэхэ Вхүрөөсөн ойнсөө эрхэтэй комисси байгуулагдаа нэн. Партины, арадтай хүсөөр чекистнууд Октябрийн туйлаһануудыг хамгаалсаг табигдана нэн. Тингээтээ ВЧК-гэй дайшалха ажал абуулаа эхилхэн, тэрэ хада Октябрийн революциин хамгаалгаша, хэвчээг хүсэн болоһон байгаа. Тэрэ тэмсэлтэй хойшо гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай өөрхөшөөтэй, мүн хүндэтэй алыаа таһалгаряагүйгөөр хэжэ байна.

Пролетаридай диктатурын гол зорилго болбо зөбхөн байгуулгы зорилго юм гэжэ Владимир Ильич Лениней нэгэнтэ бэшэ онсолон тэмдэглэһэн юм, гээд элдхэлнэ хэлэнэ. Социализм промышленность, социализм хүүдөө ажалы байгуулаха, соёл кулхарын революци хэжэ, бүхн ныгтын харилсаануудыг социализм ёһоор хуулилан шивдхэхэ — эдэ бүгэдэ хада дайнар эхэ оройной уужам үргэн тала дайнар дэлгэрхэн социализмын түлөө асарг ехэ тэмсэлтэй шивдхэхэ, гол шилжэлүүд нэн. Гэбшье манай оройной эрхэ байдалта энэ тэмсэлы ангийн дайсалтай, зөбсөгэмэл контрреволюциитай, интервенциитай шүүрэн шагна байдалаануудта хэжэ ушартай болодог бэлэй.

Манай социализм революцида протектаридай диктатурын шуухала орган хэрэгтэй болоо нэн гэбэл, Лениней түүгөөр хэлэхэдэ, үзэсгэншээлэй харюусалгагүйгээр ханддаг зарим коммунистууд хэжэ бэлэй.

В. И. Ленин ВЧК-гэй ажал абуулагын шуухала хамта ёһоонуудыг төлөрхойлоо нэн гэбэл: революциин хэрэгтэ бээ бурин үтэнги байха, арадтай нягта холбоо барисалтай байха, партида, Совет засагта чөлөөршөөгүй үнэн сэхэ байха, ангийн дайсалтай тэмсэлтэ зориг хатуу байха, пролетаридай хайн хайхан ажалыг баримталха. Эзэ демократическа жама ёһоонууд чекистнуудай ажал абуулагын энэ үнэрэн байгаа.

Октябрийн туйлаһануудыг хамгаалсаг хэрэгшэ онсо ехэ уршаартай дээрэ тооложо, партины Центральна Комитет ВЧК-да худалдаа туршадамаг кадринуудыг эльчөөн юм. Тэрэний туршын турүүлэгшэ Феликс Эдмундович Дзержинский — партины элита ехэ ажал абуулагша, үнэн сэхэ ленинч, ноуса хүдэлмэри шүүрэн шагна хургуулан гаргалан, хамта засагай түрээ болон кадринуудыг гатагажа гаргалан хүн, революцида хизааргүй үнэн сэхэ, тэрэнтэй дайсалта ган хайрагуйгөөр ханддаг хүн болоо нэн.

Манай партины гайхамшагта ажал абуулагша В. Р. Менжинский, М. С. Урицкий, Я. Х. Петерс, М. С. Кедров, И. К. Кенесович, В. А. Аванесов, М. Я. Лисин, Ф. С. Ушницкий, С. Г. Уралов, И. Я. Букисин болон бүхэн олон хүнүүд ВЧК-да саг сагтаа худалдаа, чекистнуудай организацитай болшөөрчэ бүтэсгэн болоһон байна.

ВЧК-е байгуулаһан ушаршье революциин дайсалтай хороо нараа бусадгай, хороо муухай харгалсаг уршаануудыг, сэдхэл хүдэлмэриг гаргаха, дайнар түүхэлэе оройно, Совет Армиин командованиин, Совет Армиин болон ЦК-дэй политическа организацитай туһаламжаар сэрэгтэй контрразведчикүүд дайсалтай шпионууд, диверсантууд болон террористууднаа манай Зөбсөгтэ Хүсөөнүүд хамгаалжа байгаа, совет командованиин оперативна түсөөбүдэ дайсалтаа хамгаалжа байгаа. Эхэ оройнойгоо үмэн өөрингөө нанин уяагануудыг дүүргэжэ, дайсалтай тэмсэжэ, цөөн бэшэ совет чекистнууд аян наһалаа үтөө. Тэдэний нэрэмүүд арадтай дунда суурхан байдаг, хэтэ мүнхэлөө суурхан байха.

Аюулгүе сахиха совет организацитай түүхэлэе ханддаа зуураа, тэдэнтэй ажал абуулгын амжалта нэн түрүүн ленинскэ жама ёһоонуудыг нын янтар сахиха байһан ябадалтай холбоотой гэжэ билдэн эли толгой харанабди, гээд элдхэлнэ үзгээ үргэлжүүлнэ. Иматгал нинэ үндэһэ нүүр дээрэ, иматгал манай партины хуулиан дээрэ социализм гүрэнэй аша туһыг хамгаалсаг зорилгонуудыг амжалтаатайгаар шивдхэжэ болохо байа.

КГБ-гэй хүдэлмэридэ шурган оройной политическа бамад хүнүүдэй гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай

габууд үзэсгэншээ байдалтай, хандаралтай, транспорттын таһалдалтай гэмсэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр дабаадаа, тиф үбшэнтэй тэмсэлтэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр туһалаа, эдэ хоол болон туһаны бадалхэгээ мүн лэ туһалаһан байна. Орон дотор үншэн үзэбүдэ хүмүүжүүлхын түлөө хэвч тэмсэл ВЧК — ОПНУ-гэй түүхэлэе мартгалшагүй хуулаһан боложо оройно юм. Энэ зорилго хада хэвчээлэсгүг бэрхшээлтэй, тинхээдэ манай ороноо туйлай ехэ уршаартай зорилго болоһон.

Мүнөө энэ ушар тухай, мүн ВЧК-гэй түүхын бусад олон ушарнууд тухай дурдаха зуураа, билдэнэр гүрэнэй аюулгүе сахиха совет организацитай ажал абуулгын хайн хайхан шилжэлтэй байһыг дахин дахин дурданабди, гээд элдхэлнэ хэлэнэ. Мүнөө ондоо эрхэ нүхээлнүүд, мүн ондоо зорилгонууд табигдана. Гэбшье эдэбхитэй, зорилго түгэс коммунист гуманизм, совет хүнүүдэ, тэдэнтэй амгалан ажалы, тэдэнтэй амгалан байдал болон аюулгүе хамгаалсаг шилжүүлэгшэ хүдэлмэри ханбид гэжэ чекист бүхэнэй мэдлэнь гүрэнэй аюулгүе хамгаалсаг организацитай бүхэ ажал абуулгын хэлбэршээгүй үндэһэ нүүрнэ байгаа.

Манай оройно социализмын үнэрэн нүүрнэ бэхжүүлгын хэмжээгээр аюулгүе хамгаалсаг организацитай ажал абуулгын түхэл шилжэжэ хуулианга эрхэ нүхээлнүүд уршаар дараалан байгуулагдаа нэн. Дайнар урша тэдэнтэй үелэ бэшэ Германиин, министрийн Илюной тагнуулашай хороотой аюулгануудыг, мүн бусад хүйдхэлтэ аашинуудыг дарахалаа ондоо шуухала зорилго гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай байгаагүй юм. Манай ара тэмсэ дайсаг хандаргагагүй, Совет оройной дайшалха шадабаринхэ шулуудула шалгалгүй. Энэнтэ аюулгүе сахиха организацитай габыаан бага бэшэ.

Эзэе оройно хамгаалгын Агууехэ дайнар жэлүүдэй үелэ гүрэнэй аюулгүе сахиха албаттай хүдэлмэри башис эзэмдэгшэ таран пхлын түлөө тэмсэлтэ зорюулдаһан байна. Манай хилэ сахилгад эгзэн түрүүндэ дайсаные уггажа, бээс үгэнги байһангай баатар жэлүүдүүдэ, сэдхэл хүдэлмэриг гаргаха, дайнар түүхэлэе оройно, Совет Армиин командованиин, Совет Армиин болон ЦК-дэй политическа организацитай туһаламжаар сэрэгтэй контрразведчикүүд дайсалтай шпионууд, диверсантууд болон террористууднаа манай Зөбсөгтэ Хүсөөнүүд хамгаалжа байгаа, совет командованиин оперативна түсөөбүдэ дайсалтаа хамгаалжа байгаа. Эхэ оройнойгоо үмэн өөрингөө нанин уяагануудыг дүүргэжэ, дайсалтай тэмсэжэ, цөөн бэшэ совет чекистнууд аян наһалаа үтөө. Тэдэний нэрэмүүд арадтай дунда суурхан байдаг, хэтэ мүнхэлөө суурхан байха.

Аюулгүе сахиха совет организацитай түүхэлэе ханддаа зуураа, тэдэнтэй ажал абуулгын амжалта нэн түрүүн ленинскэ жама ёһоонуудыг нын янтар сахиха байһан ябадалтай холбоотой гэжэ билдэн эли толгой харанабди, гээд элдхэлнэ үзгээ үргэлжүүлнэ. Иматгал нинэ үндэһэ нүүр дээрэ, иматгал манай партины хуулиан дээрэ социализм гүрэнэй аша туһыг хамгаалсаг зорилгонуудыг амжалтаатайгаар шивдхэжэ болохо байа.

КГБ-гэй хүдэлмэридэ шурган оройной политическа бамад хүнүүдэй гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай

партины хиналта дорноо гаргаха, тэдэниг аралдаа амарлаха бэлдэгч гарганаһинэ, хуули буса юмжэ үйлдэһиниень мартаха ёһоогүйбди. Энэ ушар хадаа манай гүрэндэ, совет хүнүүдтэ, аюулгүе сахиха организацитай өөнтэгшэ ехэ хошхол үзүүлхэн бэлэй.

Нүүдэй жэлүүдтэй туршада манай парти социализм хуули ёһоонуудыг бэхжүүлэ талар туйлай ехэ хүдэлмэри абуулаа. Мүн чекистнуудай организацитай хүдэлмэришье байһан хазагайралтануудыг усаахалан байгаа, тэдэнтэй ажал абуулгын хойноһоо үлэр бурин партийна, гүрэнэй хиналта табигдаа, социализм хуули сахилгын найдамтай политическа хуулинын тугуури байгуулагдана байгаа.

Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан элдхэлтэ соогоо, гэжэ Ю. В. Андропов үргэлжүүлнэ, нүхэр Л. И. Брежнев Совет оройной гададын политикын гол зорилгыг нигэжэ толорхойлоо нэн: «Октябрийн туйлаһануудыг хамгаалсаг, социализмын Эхэ оройно эсрүүгү империализм аша абуулануудыг элишлэһэн таһалдуулаха, коммунист ошөөтөө байгуулгын тула шуухала хэрэгтэй гададын эрхэ нүхээлнүүдэ хангаха». Энэ зорилгыг дүүргэжэ хэрэгтэ гүрэнэй аюулгүе хамгаалсаг организацитай эдэбхитэйгээр хандана. Амгалан ёһоор зэргэ эршн байгаа — энэ хадаа ангийн тэмсэлтэй түхэл нинэ мүн, энэ хадаа бүхэ фронтнууд дээгүүр — экономическа, политическа, соёл сурталгай — абуулагдаг шүүрэн шагна, үсэл нэгээрү тэмсэл мүн гэжэ манай организацитай хүдэлмэрилэгшэ мэдэнэ. Энэ тэмсэлтэ гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай өөрингөө онсо өөрсэ зорилгонуудыг нын янтарга, алдүүгүйгээр шивдхэхэ уяагатай.

Арадтай эсрүүгү нинэ тэмсэлтэ империализм ямаршье арга зэбсэг хэрэглэхэдэ жэрхэнгүй. Тэрэ хада хархис урбалтануудыг, хүйлхэдэ абуулануудыг хэнэ, худал хууриг үгэнүүдэ, хороо мэдээлнүүдэ тарана. Гүрэнэй аюулгүе хамгаалсаг совет организацитай дүү бусад социализм организацитай суг хамта дайсалтай элэ ашинуудта харюугай сохилто угтана.

Советскэ Союзай эсрүүгүгээр тагнуулашай гол ажал абуулгын шилжүүлэгшэ гэжэ империализмууд иуноугуй. СССР-эй, тэрэнтэй Зөбсөгтэ Хүсөөнүүдэй эсрэгтэй-экономическа хүсэ шадла тухай, Советскэ Союзай дотодын байдал тухай, совет наука болон техникын шэнэ туйлаһанууд тухай мэдээлэл олгохын тула баруун организацитай тагнуулууд хүсэ шадлаа гамнахагүй. Тингээ зуураа, совет арадтай империализм нэгэзэлэе нурдуулаха хэрэгтэ шилжүүлэгшэ үзэл сурталгай хүйлхэлтэ абуулануудыг элишлэжэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хандана. Империализм тагнуулууд өөрингөө элэ абуулгыг туйлай ехэ пропагандастка машинатай нягта холбоотойгоор абуулаа. Империализмууд Мао Цзэ-дунтай бүлэглэй шовини ёһоной, эб таһалха политикын, манай партида, совет арадта, бүхн коммунист хүдэлмэридэ эсрүүгүгээр дэлгэрэн хангалгүй үйлэ хэрэгшэ өөрингөө зорилго бөөдүүлгээ бурин үргэнөөр хэрэглэдэг боложо байна.

Манай парти, Совет правительство империализмын хүйлхэлтэ аша абуулануудтай бүхэ талааршье эрид шууд, саг дари сохилто эмхидхэнэ. Тэмсэлэй онсо өөрсэ эрхэ нүхээ

салта тааруугаар гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай өөнтэгшэ үүрэг дүүргэжэ байа.

Совет элэй сахилгатай — манай Эхэ оройной хилыг үнэн сэхээр хамгаалсаг байшадай хүдэлмэриг элдхэлнэ хуулианг сэгэнэ.

Гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай амжалтаатай хүдэлмэриг, тэдэнтэй үнэн табигдалан зорилгонуудыг шивдхэхэ хэрэгтэ зүбөөр хандалтын найдамтай тугуури болбо Коммунист партины аша дабааринуудыг хэлбэршээгүйгөөр дүүргэжэ, социализм гүрэнэй хуулинуудыг нын янтарга сахиха, ажална олонжынгай саг үргэлжэн, эгзэн ялта холбоо барисалтай байха ялаа болоно гэжэ Ю. В. Андропов онсолон тэмдэглэбэ.

Бүгэдэ арадтай социализм гүрэнэй эрхэ байдалта ажалалтай КГБ-гэй организацитай байгуулаһан холбоо барисан илангала бата бахи юм. Чекистнуудхэ айна, үзэн яаха бүхэ бүхэ баримтатуй манай дайсалт ээ аюулгүе хамгаалсаг совет алыныг ямар нэгэн «инюса полици» гэжэ харуулааг байна. Үнэн дээрэ империализм болон бусад дайсалтай хүсөөнүүдхэ бээ хамгаалгын тула совет ошөөтөө өөрсэ аюулгүе хамгаалсаг энэ алыныг бин болгоо нэн. Энэ алб-н социализм демократийн жама ёһоор ажал хүдэлмэридэ зөбхөдөг, арадтай, тэрэнтэй партины, правительствын саг үргэлжэн хиналта дор байдаг юм.

Чекистнуудэй эрхын хайн ёһоо хангалтай ёһоор, гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай ажал абуулануудыг уриалшлан сархлан тула, политическа талар дотортой аша гаргадаг хүнүүдэ хүмүүжүүлхын, эгилгүүдхын тула эхэ хүдэлмэри абуулаха байдаг. Энэ ушар хада гүрэндэ эсрүүгү гэмтэ абуулаа гаргаха шалтагануудыг усаахалаа туһалаа гэжэ элдхэлнэ сэгэншэ үргэлжүүлнэ.

Манай парти чекистнуудэй организацитай ажал абуулгыг политическа тэмсэлтэй шуухала халбары гэжэ хоодоо тоолодог юм, гэжэ элдхэлнэ онсолон тэмдэглэбэ. Коммунист партины тэрэнтэй ленинскэ Центральна Комитетэй үлэр бурин хуулиангай болбол гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай бүхн хүдэлмэриг политическа эрб хараа шугамтай гол ба шуухала хүдэлмэриг эрхэ нүхээлнэ мүн. Мүнөө үеын шадла тэдэ организацитай ажал абуулгын үнэрэн нүүрнэ гэжэ, манай партины XIII сьезлын, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй шилжэбэринүүд болоо.

Өөнтэгшөө ажал абуулгын 50 жэлэй ойг угтаа байдалта, Коммунист партидаа, манай Агууехэ Эхэ оройнодо, совет арадта хизааргүй үнэн сэхэ байдаг чекистнууд Советскэ Союзай Коммунист партины генерална хараа шугамыг хэлбэршээгүйгөөр бөөдүүлжэ байха, коммунистын түлөө тэмсэлтэй агууехэ хэрэгтэ бүхэ хүсэ шадлаа үгэхэ юм.

Гүрэнэй аюулгүе сахиха организацитай 50 жэлэй ойн ашуулануудыг, манай оройно социализмын туйлаһан туйлаһануудыг саамшаахы зориг түгэс сахин хамгаалжа байха гэжэ Ю. В. Андропов бүхэ совет чекистнуудэй үмэнһөө Коммунист партины, тэрэнтэй ленинскэ Центральна Комитетэ, Совет правительствын, бүхн совет аралыг найдуула.

(Ю. В. Андроповой элдхэлтэ ехэ анхаралтайгаар шагнадама, алыг та шилгээр нэгэнтэ бэшэ таһалдаһан байна).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

АЛТАН МЕДАЛЬДА ХҮРТЭБЭ

МОСКВА. (ТАСС). ВДНХ-гэй Соёлой навионон соо табигдана, «Агууехэ Октябрийн 50 жэл» гэдэн бүхээсөөнэ уран найханай, документальна фото-зурагуудтай выставкыкэ 300 мянга гаран хүн хараба.

Хэдэн үеын 450 фотожурналист оройноһоо 50 жэлэй түүхэ домогыг уэрэ үдэрөөршье зураглан харуулаа.

Союзна республиканууднаа эльчээдэжэ, выставкэдэ табигдана фото-зурагууд Үбэлэй ордоны манай арадтай долбоотолоо эхилээд, замбуулайн хизаар дайдыг шивдх

НЭГЭ БҮЛЭ— НЭГЭ ВРИГАДА

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонидай гурбан отарые эсэгэ хү-
бууд Васильевтан даана. Тэднэр
хэниинь хэн гэжгүй бэрхэ хо-
нишод, 1000 толгой түлгэ хонид
хонишодой булын эсэгэ дүй дур-
шлэтэй малшан Трифон Еростович
Васильевта даалгаданхай. Фео-
тист хүбүүнийн хонишодой бри-
гадые хэдэн жэлэй туршада тол-
гойлно байха юм. Тэрэнэй ота-
рын хонишод ойн жэлдэ зуун хо-
нин бүриһөө 94 хурьга абahan,
эхэ ноһо хайшалһан байна.
Васильевтанай бага хүбүүн
Максим 2000 толгой эрье түлгэ-
нуудые харууһална. Хонишод
тэдэ малнуудые гүрэндэ худалда-
хаар бэлдэжэ байхай.
А. НАГАСЛАЕВ.
Улаан-Удйн аймаг.

ЭНЭ ХУУДАНАДНАЙ УНШАГТЫ:
Ажалда бэээ зориулан хүн.
Уран шүлгэй долгин.
Элдэб һонин.

Санашад урьдаанай зүргэ дээрэ. Л. ХАНДУРОВАП фото.

АРЮУН ЗАМАЙ ЖЭШЭЭ

Унгарһан саг тухай үгэдэй
хөөрхэ хэди һонирхолтой! Бар-
гажанай аймагай Аргатай дунда
Нургуулин багшанар нотагай
үгэдэй комсомолшудай уулзал-
га амхидхэбэ. Залуушуд эсэгэ-
нэр, үгэ эсэгэнэрийнхэ хөөрөө
эхар һонирхо.
Ауушалай коммунет, тухай
пенционер Шажэ Бадмаевич Ша-
линов «Совет засаг Аргатай хай-
нан гэжэ тотоо һэм» гэжэ хо-
нирхолтойгоор хөөрхөтэйгоо хам-
та хорьд оной комсомолшудай
тэрэ үгэ хэди эхэ хүдэлмэри
лобуулан тухай дурдан домогдоо.
Дондо Эбевенч Санжнев нота-
гайга партизанууд — Бадма
Имшиковон болон бусад тухай
сугларгачтада хөөрхөжэ үгэдэ.
Нургуулида 30 жэл соо багшал-
һан Аюрзан Будавич Будани Со-
вет засагай жэлүүдэдэ нотаг сөө-
го болонхойбуудлануудые бо-
додо жэжэвүүд дээрэ харуулан
хөөрөө.
Гараха оной явварин хуушаар
Аргата нотагта хамтын ажалтай
лажа тогтоогдонхой тухай уулзал-
га амхидхэдэ байна. Эндэ хи-
заар ороноо шэнжэлэлгын музей
нэртэбэ.
С. ОЧИРОВ.

АЗАТАЙ ХҮНҮҮД

Хягта хотодо ажабуудай
А. Павлюк 30 мүнгэнэй бил-
лээр 210 түхэригэй холо-
дильник шүүжэрхө. Тингэ-
жэ тэрэндэ эхэ аза тулаа.
Хягтын ноёсэлгын касса
лотерейн биледүүдэй шүү-
бэридэ 1000 гаран түхэриг
ажалшадта түлэбэ.
А. АКУЛОВА.

УБЭЛЭЙ ЯНЬНАМА ХҮЙТЭНШЕ НААН, ЗАГАНАШАД «ОЛЗОБИРХЛӨӨ» ОЛЗОРОО ОШОНО.

Тэднэр заахан
соолонгуудые соолоод, тэрэ руу
гаа амиды хорхойнуудые хаяад,
хахуули табина. Уданшьегүй заг-
һад татажа эхилдэ. Мүнэн хашар-
һатай, улаан һэрбээтэй загһаад
үбэлэй наранай гэрэлдэ ялагшад-
дан гарана. Загһаһаһадай «хор-
хойн» һайса хүдэлэнхэй. Бээлэй
гээшье барихаа мартажархөд,
хахуулаа үргэжэ, үргэжэл һуу-
на. Хойно хойноһоонь загһады
гаргажа һуухада үрмэтэй даа!
Н. АЛБИЧАНАП фото.

Михал Афанасевич тэрэ үдэр
ажалдаа ошохоёо арааргүй. һайн-
дэрэйгөө хубсалаад, хүгшэнэй-
гөө урда нэгэл тингэ гунигтай-
гаар харан зогсоо. Гуниглаханы
нье баһа бургуугүй. Юуб гэжээ,
үдэр бүхэндэ ажал дээрэ һайн-
ран ябатрын жара һаһан гүйбө-
шоо ха юм.
Жара һаһан. Ажабайдалай хүл-
гөөн соогур туханаран ябатараа
тэрэ үбэрһөөшөө өбөрөөгүй
ха. Явах дла. Ажалта бэрхэ нү-
хэдэйгөө, эбтэй эетэй коллектив-
тэйгээ хахасхань үнхөөрөөшье
гунгиттай ха юм. «Амарха саг ту-
лаада эрөө юм даба. Тэдэ үбэ-
рөөб гэжэ шалгалтаа, хүдэлмэри
хэнгүй явах гэжэ гү? Угы даа,
тингээ ого болохогүй, ажилла-
хал хэрэгтэй!» гэһэн бодолдо
дундэн байгарнь.
— Юундэ шимин гэнтэ гоёмоо
гээшөөш. Залуу болохоёо һанал-
гүй юм даба. Али бөхөр наадан-
да, хатар таниада ошохоёо түү-
рээ гүш? — гэжэ тэрэнэй хани нү-
хэр гайхаба.
— Намайшени пенсидэ үдэш-
һэй гээшэ. Ошөө, хүлэжэ байгаа
ёһотой. Жара һаһанайн барые
тэмдэглэһэн даа. «Зуугадые»
мүргэлдүүлжэ болохобин, — гэжэ
Михал Афанасевич шолгон һа-
гад хэлээд, илдан ирагуу зох-
доор энэбхижэрхибэ.
— Юун тингэ юман байха
һэм.
— Угы, мүнөөшени ёһо зал-
шал үрдэнэйхидэ орходо онгоо
боллоо ха юм. Ошонелин, шюлөө-
р харахалда үншэхээл байхайн.

ҮДЭШЭЛГЭ

Уданшьегүй Нограничойн
совхозой 1-дэхи отделенин кал-
шын Михаил Афанасевич Капу-
стин һаһанин ферма тээшэ хар-
гылаба. Арбан гурбан жэлэй тур-
шида тэрэ малшанаар хүдэлэн
юм. Жара һаһанайгаа дабаа
гатаалгараа танил ферма тээшэ хэ-
ди дахин харгылаа гэжэбэ. Үдэр-
төө гурба дахин ошохо, эрэхэ.
Үглөө, үдэр, үдэш... Тингээтэ
үдэр бүхэндэ. Ажалтай тулалта,
гэнтэн хойнол, баяр баяхалан,
уйхар гашуудал, тингээтэ баһа
амжалта. Оройдоо уйтахын арга-
гүй ха юм.
Фермынгуа улаан буландэ ху-
ржэ ерэхэдэн, сугтаа хүдэлжэ
нүхэдэнь, түрэлдншье, совхо-
зонь хуульбэрлэлшээ үнн хэдэ
суглархайх, хүндэе малшанай
эрхэе хүлээн ялажа һуубад. Ми-
хал Афанасевич эгээл хүндэтэй,
амбатар газарта һууха ёһоороо
һууба. Баяр баяхалангай юрөл-
нүүд, сальхалэй халуун амаршал-
ганууд хойно хойноһоонь һуба-
рилдан ханхнаба.
Тус үдэшлэгтэ уригдаһан ай-
лшалай дунда совхозой директор
Ф. И. Кушнарев, отделенин эхин
партийна организациин секретарь
Д. И. Будажанов, отделенин
месткомой түрүүлгөш И. Истре-
бов, сомоной үбэлэлэй депутатуд
бин.
Михал Афанасевичай мал
дээрэ хүдэлжэ ажиллаһан тус фер-
ма совхоз соогоо эгээ гээшэни
байһан юм. Эми гуримаа атла-
һан фермын ажал хэрэгүүдые
һайжарууһын тула бултатэ эб-
тэй эгээлгээр хүдэлжэ гараа һан.
Амжалта тингэ үлгэрханаар туй-
лагдаггүй.
Амжалта туйлахын, туйла-
сахын тула нүхэр Капустин илгн-

АНГУУШАНАЙ НАРИИХАН ЗҮРГӨӨР ЯБАХАДА...

Гол горхойой эрье шаларай
шэрэнги соогур шэнэһэн мого-
ной оройгоор хармэ дүүжин, нэгэ
молонһоо нүгөө молондо хүрэнэ.
Энэ жэлдэ хармэ элбэг байжа,
малшад гэртэнэ агнуурда гара-
халда, дайдын баян хангээтэ хур-
тэлсэжа, ал олоор барина.
«Улаан-Аха» колхозой хони-
шон Владимир Мунконов хахал
үдэрэй туршада ойрингоо өй соо-
гуур ябаад эрхэлээ, хорьд хэр-
мэ шалгалтад бууба.
— Хаагуур нимэ тургэн яба-
халаа энэ олоон хэрмэ барибаш,
— гээд асууздаа.
— Балай хоёо ошогдоогүй.
Энэхэн хойто голэй захын шэбэр
соогур багдаа. Саһан дээгүүр
байһан хэрмэнэй шэнэ мур мун-
хэхэдэ үрмэтэй байна гэбэ.— Ми-
ниһэн нохой ёһоор гүб даа. Хэр-
мэшэ гээшэнь. Хойноһоонь ябажа
үрдилгэнэгүй.
Хойто баян Бугар ютагай
малшан Быков үдэр бүхэндэ 15
— 20 хэрмэ барина. Тэрэ бэрхэ
ангуушан юм, Унгарегинэ намар

ЭНЭЭНИЕ ДУУЛАА НЭН ГҮТ? ЗУРУУЛ

Зуруул 1833 ондо бин болго-
доо. Түрүүшын зуруул шара бос-
фороор хэгдэн дээрнээ аюултай,
хорохой байһан. 1845 онһоо эхлэ-
жэ зуруул үйлдэбэрлэгэ Англида
тургэнөөр хуульгөөдөө.
Россия фосфорой зуруул хэдэг
турүүшын предпритийн 1837 ондо
Петербургта нээгдэн байха юм.
Удангүй тингэ предпритийнууд
Москвада, Рязань бин болтоо.
1913 ондо Россияда жэл соо
дунда ээргээр 4—4.5 миллион багса
зуруул гаргадаг 250 гаран
предпритий байһан. Сибирь болон
Алас-Дурнда оройдоо хоёрхон
фабрика бин байгаа. Тэдэнэй нэгэн
Эрхүүдэ, нүгөөдөн Владивос-
ток шадар нээгдэн байн.
Мүнөө Советска Союз зуруул
гаргалгаар дэлхэй дээрэ түрүү-
шын һуури эзэлэ. 1965 ондо зу-
руул гаргалта 15 миллион багса-
да хүргэгдэн байна.
Д. ДУГАРОВ.

ШАНЕАН ДАБНА

Шанеһан дабна химидэ улам
үргэһэн хэрэгтэдэг болонхой.
Советска Союзта хамта дээрэ 2.5
миллиард тонно запастай дабна
абадаг 100 гаран газар бин.
СССР-тэ дабна абадаг гол район
Донбасс ба Васскучак нуур бо-
лоно. Эдэ газарууд бүхэ үйлдэ-
бэрини гурбанай нэгэ хубине үгэ-
но.
Шанеһан дабна абажа бумбэрэ-
гэймнэй гол запастай газар дэл-
хэйн океанууд байһаар. Тэндэхи
дабна хадаа хүн түрэлтэни 1.5
миллиард жэл соо хангажа шаджа
байна.
Дэлхэйн хүн зон жэл соо 22
миллион тонно дабна хэрэглэнэ.
Тэрэнэй гурбанай нэгэ хуби далай
уһанһаа абтана.
(Календарьһаа абтаба).

НАЙМАН МҮРТЭЙ ШҮЛЭГҮҮД

Алхалдаг бэлэһи намагта, хабсагантай хүшэр замаар
бэлдэ зорингоо бахананууд аянша туристнууд болон.
Урдань хуур мэтэ ханхнадаг утаһаартнай
ульгамаар
урдагад байгаа хүн зоной баяр зоболон.
Угаа эсэһэн хэбэртэйһи мүнөө, хажууһаа ажаглахалда,
нутаар, тархан соогур тэмтэрнэт найган, дохолон.
Үе сагай танин нэгтэр нугалаа, дараа юм хада
шөөв эхэ юм байна хүн зоной зоболон...
Бүтүү хээр сухалданан мурэн эрьеэ халаяд,
бүхэ хүсэ шадалаараа дабтабал энэ тохондо.
Үйлэтэ зураглалда удаа олдожо магад хаяа:
үйлээ—каналнууд мэтэл, гэрнүүд—Венециин
орлоцол.
Обёорногүй удхынь хунүүд, хунүүд юундэ зэмтэйб,
Оромоо алданан мурэнһөө түрэл тохсонго ябарна.
Венециин каналаар гондолончуудай һубаринан
мэтээр.
Харин нугаһад лэ һанаамаар уһа эсхэн тамарна.

Уулзэнэй хүбэн сооһоо шолохохой олоһон һара
уйхартай хадануудые гэрэлтүүдэн саг зуура.
Оло дахин шулуунһаа эсэһэн морин бүдэрөөд,
ошо бадарна туруун дорһоонь ялагас гэи.
Һаруул бодол толгойдонь тэрэ дары түрөөд,
Һабаһаһагүй ошодтол унтаршана саг зуура.
Мянгад жэлүүдтэ уһан халхинтай нүхэсөөд,
малаан хэдэн ташаа нөөсгөлөө, таахалда.
Тэрэнээ халхалха шадал аргагүйдоо гомдоод,
тэрэ гэлһэнһээ зобондо хүсэ эхтэ хада.
Хаяадань амаа ангаһаад, аянша, бү бай.
Хада тээшэ харсажа удаанаар бү шэдэ.
Хабсагай шулуугаар шэдэжэ болохо шамай—
хадашье, хунүүдтэл, эшмэхэй байдаг юм, мэдэ.
Ундэр гэшэе татадагһан һаа мэхэтэй, урбагша.
Ундэртэ абирханаа, бухань хүлгэн юм хаяа.
Үдлэн дорһооо сагаан малгайгаараа даллагша
үндэр оройе хүн хүсөөгүй дабахатай.
Хара да нарһые—бүхэтэр мултан. Харин
хэдэн хадата мянгад жэлүүдтэ хүрөө.
Хүсэээ сэгнэгүй абирхаа һэдэгшэ зарман
Хүндэн өбөртө хэбтэнэ эжыгээд хүлөө.

ТАЙГЫН НАРНАН ГЭШҮҮНГҮЙ, ҮНДЭР СЭХЭ— НАЙГАН БАЙДАГ, ҮҮЛЭ ХАХА ЗУРАНА ОРОЙГОРОО.

Бүхөөр гэрзэрэй хүрһэй шүүрэдэг үдэр үндһөөрөө.
Һанаамаар ябадаг, хүнэн сэдхэлтэй зарим хүн
һалхи шуурганда мухаридаг лэ, тайгын нарһанда.
Ажабайдалай гашууе яһала амталһан хүн
ажалша бэрхэ аад, һууритай, тайгын нарһанда.
Тайга шатааба һалхин эзэниһе хүлэһэн мэтэ.
Тала, хадгаар хатаран ябашаба улаан гал.
Хүйхэр нэгэнэй табинан түнмэр сарахын тула
хэди эхэ хүсэн хэрэгтэй болохо гэшэб!
Хүниһе хардаба. Түнмэр мэтэ тэрэ дары
хүдөө, хотоор таран ябашаба худал үтэ.
Хүйхэр нүгөөдөн табинан хардалгаһаа тэрэ хүн
хэди һуни унгангүй хүсэээ гээжэ гэшэб!
Хабхар харанхы һуни Таахалда, орохонь хура.
Харанхы хабхар—сээжэдэм, толгой соом—хоохон.

ХАБА СООГОО ХҮДЭЛӨӨ: ХӨӨЛЭНТИН, НУГАҺАДЫЕ ҮСХЭЖЭ ХАРАХАДА, ЮРИН ЛЭ ИУУР, ХУЛҺА УРГАНХАЙ, БАГАХАН.

Асури томо Байгал нуур дэлхэйдэ бин юм гэжэ
аянша нугаһад тэрэндэ нэгтэ дуулаба ха.
Удэрһые, һуниһые нуур бодолгодо хатан үргэлжэ,
үдэр Байгал мэтэ болохоо хүсэдэг байбал.
Хаяагаараа хуһалтай багахан нуур болохо гэжэ,
харин, зүүдэндээш үзэнэгүйт асарин томо Байгал.
Улаанһан наранда дүүжин амар амгалан ургаһа,
аалхан һэбнээдэ һаһаһаһадын согтой
наршаганаа.
Аюул дүтлөө гэжэ мэдэнэгүй хайратай улаһан:
арбагар үндһынь һэмэхэн нураана голтой уһан
Зааханһе амархана дорһонь зогсоо аянша хүн—
Залуу бэе махабдынь һалгаана эдэлшөгүй үбшэн.
Эсэһэнгээ дүтлэһе һайса мэдэбэшье аянша хүн,
энэ улаһыне хайрлана, ягаадашье, туһалха гэн.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ХҮНДЫН СТОЛ

Шэнэ жэлай саһаа ороо. Һайндэрне угаахадаа,
хүндын стол бэлдэдэг байһабин. Тэрэниһе хайшан
сэмж собор тухээрхэб гэхэдэ, стол дээрэ табинан
эдензэнигээ хажуудда эдэс хэсэс эйхэз табиг, ху-
тага, һэрээ, һөрмөж табилсадаг гэшиббид. Тэдэ-
ниһе табихадаа, хэрбээ загһаһаар хэһэн эдэһэй
байгаа һаа, хошоод хутага, һэрээ хүн бүхэндэ
табихадаа ёһотой. Юуб гэхэдэ, загһаа отолһон,
хадһаһан хутага, һэрээгээрээ ондоо эдэһэй ойро

хүрээгүүн тулалда улуу һэрээ, хутага табигдана.
Хутагын эри табиг тээшээ харууладан, столы
эрмэлһээ 2 сантиметр зайтайгаар табигдана гу-
римтай. Аршин рюмкын хажуудда үмдэ шуха то-
мо фужер табигдадаг байха.
Стол дээрэ юун табигдахаб гэхэдэ, фрукт хэһэн
паза, хворост, шэнэ жэлай торт, загһаһаһай хи-
лүүн пирог, даһалһан омоло, элдэб салат, ви-
негрет байха. Гэрэй эзэн эхэнэр ямар эйхэ юумэ-

тэй байһаһай, тэрээгээрэ өөрһынөө диграар сто-
л бэлдэжэ болохо байна.
Манай сибириинхид халуун пельмен табидэг
заншалтайбид.
Һайндэрэй стол нээхэдэе хамагай түрүүндэ хун-
даа үргэхэ ёһотой. Саашадаа хүн бүхэн өһлэдэ
өһлэһэнгөө диграар бододог ааб даа.
Л. АНОСОВА,
«Байгал» ресторанай директорэй орлогшо.

нохойнууд ай сүйхэн намнажа, апа-
ха бажуухаар ойротобо. Дээрээ
ортоһон Зарбаан далай руу дэ-
хэрөөд дам саашаа тамархадань,
хаһана яһаһаһань хаби загһаһад хү-
рээлээд, хахаха залгиһаар забдлаба.
Тэдэнһээ тэрэвдэн эрьдэе гараад,
ой тайга руу орохо гэхэдэнь, гүрөн-
һэ баргад эднээ байһан гурбан
гуринха гарюуһад улидан гин-
налдан угтажа, урда хойноһоонь
хүрээлээд, удара татахаар дугта-
шалдаба. Айһан мэгдэнһэн Зар-
баан арьлаха томо нарһанда аби-
ран дамжан гарахадань, гүрөөһэ
булалдажа шононуудаар хяарал-
даад, молондо гараһан шурам сол-
боон шэлүүһэн дээрэһэнь һүрэн
буухаар бэээ хурьяжа бэгзышоод,
эрхирэн хэрхирэн байба. Ай, бур-
хан! Зон нүхэдһөө зугадаһан золь-
бо зайгуул хулгайша, худалша хү-
нэй хорохо хоргодоо нүхэн уһан
далайдаһы. ой тайгадаһы олодо-
хогүй юм хаһа, дорһооом шонго,
дээрэһээм шэлүүһэн нигээд
эднээ залгиһан гээшэ гү, яаха
бэлэй гэжэ аргаа барагдаһан Зар-
баан амитан зон абарыт, туһалыт
гээд, аһан шадалаараа хашхарха
гэхэдэнь, айһан һүрээһэндөө ама-
ниһын зуурашоод, аһан гаража
үгэбэгүй. Эгээл энэхэн үедэ но-
хойнуудай хусалдан, хүн зоной
һүүхиралдөн шаг шуулаан ойрто-

ОНТОХОН ЗАЛХУУ ЗАРБААН

Далай нууран хойморто, дабнан
үндэрэй хорхойдо ангууша маһина
айлнууд ажаһуудог байһан юм.
Ажалша бүхэрэй тэдэ зоной дунда
аараг һөбхи ябадалтай, ахир зал-
хуу Зарбаан гэдэг бин һан. Тэрэ
ажал хүдэлмэриһөө залхуураад,
архы, хаарта намнаад, ара үбэрөөр
зайгуултадаг байгаа.
Нэгтэ зунай халуун үдэр ар-
дуурин гарзада дарагдажа, ар-
хин мангарта нэрбэгдөнһэн залхуу
зайгуул Зарбаан халаһананда хан
гүжэ хашарһагүй боложо, орохо
хүлэһэнгөө хари газарта мухарда-
хадань, орон нотагаа бусажа эр-
бэшье, зон нүхэдөөрөө золгохо зо-
риг адал хоргодоно, харанхы һуни
болгобо. Тэрэ нуураһин болонһон
хэрэгтэ һураар татагданһанда,
хан нэгэнэй загһаһаа хэнээ эшгээ-
шье һаань һугаһалтад, саашань
холоһон абаһаһаа шарала даруул-
һанб гэһэн шал тэнгэ бодолдо саг
зуура эзэлэгдэн, хотон айлуудай
хойто захын үндэр гэрэй араар
үлэгшөн марлажа ошобо ха.
Эгээл энэхэн үедэ энэ айлай
эрээ марлахан минсгэйн хубүүхэн

эрэһэнг дээгүүр дүүликэ ябатараа,
эздэмтэй улхангай эрмэг дээрэ
һүрэн буухадань, сагаан тараг са-
гидан аджаржа, сад улхан хони-
һон унашалтай. «Нүгэл» эһэн тэрэ
минсгэй нээлгэтэй соһоор гээшэ-
шаа һүрэхэдөө, сонхо доро шаг-
һаархан байһан залхуу Зарбаанай
мангарта толгой дээрнэ хурса за-
барараа ходооро бажуун бууша-
лай, Айһан соһоһон Зарбаан ай-
хабтар шангаар хашараад, алад
саашаа харайхадань, урлууда хөб-
лөнһөн нохой олнгүйгөөр сухалда-
жа, ар үр эрхирээд, ара нургаа-
һанан аһахалда, мур дээрэһэнь
зулгаагад хубсаһа хунарһын хаха
татаһан, ногуу руунь набуульжархи-
ба. Арайхан тэрэнһээ мултарнаа,
хашаагай хана дээрэ хоёр гараараа
тулаад, саада хашаа руунь һүр-
хэдөө, гүлгэдөө хууцүлжэ хөб-
лөнһөн гахай дээрэ буушайба.
Шаһна поршоонхонууд шаш-
халдажа шангаар гахай хубүү-
хэдэ харамнан, хүр хар ха-
райн бодожо, хаһан довтолобо. Тэн-
дэрһээ мултарһаар Зарбаан саашаа
хашаа хорой дээгүүр харайн гара-
жа ябаад, холодон арихла гэхэ-
дэнь, хотон айлуудай хори гүшан

жо хубһын һэргэг арьятад хүн
мүргүй зугадан арилаба. Гэбэшье
тэдэнэй һуурине зуудаг нохойнууд
зээлэб. Тингээһэр яһаар бай-
тарнь, хотоной ангуушад хусэжэ
хүрээжэ эрхэдээ, шаралза муу-
шэртэ гал аажаа гэрэлтүүлэн хү-
дөр номонуудаа хубшлээ нарһан
өдэ шагаахадань, дээрнэ хуб-
һын арьяһан бэшэ, харин хүнэй
аһан гаража.
— Байзыт, байзыт! бү харбыт,
хайрлыт, хэшээгыт хани нүхэд-
ни,— гэһээр онго һэрхэ шэнги
онгигор хахархай хубсаһатай, үз-
һэн хуша шарайтай залхуу Зар-
баан буужа.
— Зон нүхэдни хулиһыт, зал-
хуурха зайгуултаһаа болёболби
урда хэһэн алдуугаа отго хээ-
дэһе дабтахагүйб. Хани нүхэд,
таанадаараа хамта ябахаб, ажал-
лахаб, — гээд хайра гуйжа дохи-
но ха. Зон нүхэднэ хулиһэжэ,
заабарин заршан үгэбэ.
Тэрэ саһаа хойшо алдуугаа мэд-
дэрһэн Зарбаан ажалша бүхэрэй,
ангууша мэргэн боложо, амар
жаргалтай ажаһуудог болонһон юу
гээлэй.

Зүлхын бурядай хэлсэдэг
эи онтохо Степан Дырхөө
хөөржэ, Бата-Мүнхэ Ди-
шинөө бэшэжэ абаба.

ПРАВДА БУРЯТИИ Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хууданһанда: «Техни-
кые бэлэн болгоо» гэһэн фотони-
формаци. Ажаһуудалай талаар
хангалга тухай А. Дери́галаһай
корреспонденти. ТАСС-ай мате-
риалууд. «Россия шагилтэ» —
«Правда» газетин түрүү башаг.
Хөөрдох хууданһаня: «Малай
үбэлжэлгэ ба мал ажалай эконо-
мик» гэһэн республикын Мини-
стерстүүдэй Советэй Түрүүлгэһан
нэгэдэхи орлогшо В. Дубровскин
статья. ТАСС-ай материалууд.
Гурбадах хууданһанда: хлын
саһаһаа эрһэн мэдээлэл.
Дүрбэдэхи хууданһанда: Ю. Кор-
киной «Аунэй үлхөбүү» гэһэн
статья. Д. Дамбаевэй үлхөбүүд.